(M-CHAT-R/F)тм Балалар аутизмі бойынша түрлендірілген сауалнама, түзетілген, кейіннен қойылатын сұрақтармен

Диана Л. Робинс, PhD Дебора Фейн, PhD Марианн Бартон, PhD

Алғыс: осы құжатта қолданылған блок-сызбаның үлгісін әзірлегені үшін М-СНАТ испан зерттеу тобына алғысымызды білдіреміз.

Толығырақ ақпарат алу үшін <u>www.mchatscreen.com</u> сайтына жүгініңіз немесе <u>mchatscreen2009@gmail.com</u> мекен-жайы бойынша Диана Робинске хабарласыңыз

M-CHAT-R/ F^{TM} пайдалану құқықтары

Балалар аутизмі бойынша түрлендірілген сауалнама, түзетілген, кейіннен қойылатын сұрақтармен (M-CHAT-R/F; Робинс, Фейн және Батлер, 2009) – аутистикалық спектр бұзылуларының (АСБ) қаупін бағалау мақсатында құрылған, ата-аналарға арналған екікезеңдік бақылау құралы. М-CHAT-R/F еркін қолжетімділікте және клиникалық, зерттеу және білім беру мақсаттарына арналған. М-CHAT-R/F және онымен байланысты материалдарды www.mchatscreen.com мекен-жайы бойынша жүктеп алуға болады.

M-CHAT-R/F – авторлық құқықпен қорғалған құрал, және M-CHAT-R/F пайдалану кезінде келесі нұсқаулықтарды орындау қажет:

- (1) М-СНАТ-R қайта теру/көшірмелерінің әр бетінің астында авторлық құқықтар көрсетілулері тиіс (© 2009 Робинс, Фейн және Батлер). Авторлардың рұқсатынсыз тармақтарды, нұсқаулықтарды немесе тармақтардың ретін өзгертуге жол берілмейді.
- (2) М-СНАТ-R толық қолданылуы тиіс. Тармақтардың жекелеген бөліктерінің саналы психометрлік қасиеттерге ие еместігі дәлелденді.
- (3) M-CHAT-R/F баспа (мысалы, кітап немесе мақала түрінде) немесе электрондық түрде басқаларымен пайдалану үшін (мысалы, сандық медициналық құжаттаманың немесе басқа бағдарламалық пакеттердің бөліктері ретінде) көшіруге мүдделі тараптар рұқсат алу үшін mchatscreen2009@gmail.com мекен-жайы бойынша Диана Робинспен байланысулары тиіс.
- (4) Егер Сіз медициналық тәжірибемен айналыссаңыз және M-CHAT-R сұрақтарының бірінші кезеңін өзінің электрондық медициналық карталарыңызға (ЭМК) енгізгіңіз келсе, Сіз мұны істеуге еріктісіз. Алайда, егер Сіз тәжірибеңізден тыс өзіңіздің ЭМК бар бетті таратқыңыз келсе, лицензиялық келісімді сұрату үшін Диана Робинспен байланысыңыз.

Пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар

М-СНАТ-R педиатрлық емханаға келу бөлігі ретінде тағайындауға және есептеуге болады, сондай-ақ АСБ қаупін бағалау үшін мамандардың немесе басқа кәсіпқойлардың пайдалануына болады. М-СНАТ-R негізгі мақсаты сезімталдылықты максимизациялау болып табылады, бұл АСБ жағдайларының барынша көп санын анықтауды білдіреді. Бұл үшін біз кейіннен қойылатын сұрақтарды дайындадық (М-СНАТ-R/F). Сауалнаманы пайдаланушылар тіпті кейіннен қойылатын сұрақтармен де М-СНАТ-R сүйене отырып, оң диагноз қоюға болатын балалардың айтарлықтай бөлігінде АСБ жоғын ескеруі тиіс; алайда, мұндай балалардың басқа бұзулалар мен дамудың кешеуіл қаупі жоғары, сондықтан оң нәтиже алған әр баланы бағалау қажет. М-СНАТ-R көмегімен алынған деректерді екі минуттан кем уақыт ішінде есептеуге болады. Есептеу жөніндегі нұсқаулықтарды <u>http://www.mchatscreen.com</u> мекен-жайы арқылы жүктеп алуға болады. Сондай-ақ, сәйкес құжаттарды жүктеуге болады.

Есептеу алгоритмі

2, 5 және 12 басқа, барлық тармақтар үшін «ЖОҚ» деген жауап АСБ қаупінің барын білдіреді; 2, 5 және 12 тармақтар үшін АСБ қаупінің барын «ИЯ» жауабы нұсқайды. Келесідей алгоритм М-СНАТ-R психометрлік қасиеттерін максимизациялайды:

ҚАУІПТІҢ ТӨМЕН ДЕҢГЕЙІ: **Жалпы есеп 0-2 құрайды**; егер баланың жасы 24 айдан кем болса, екі жастан асқаннан кейін оны қайтадан тексеріңіз. АСБ қаупі болмаған жағдайда, ары қарайғы әрекеттердің жүргізілуі қажет емес.

ҚАУІПТІҢ ОРТАША ДЕҢГЕЙІ: Жалпы есеп 3-7 құрайды; қауіптің дәрежесі туралы қосымша ақпарат алу үшін кейіннен сұрақтар қойылады (М-СНАТ-R/F екінші кезеңі). Келесі әрекеттерді жүргізу қажет: бала мен ертеден араласудың орындылығын диагностикалық бағалау. Егер кейіннен есептеу 0-1 көрсетсе, байқау нәтижесі кері болып саналады. Егер АСБ қаупі анықталса, ары қарайғы әрекеттер талап етілмейді, бірақ кейінгі келу кезінде бала қайта тексерілуі тиіс.

ҚАУІПТІҢ ЖОҒАРЫ ДЕҢГЕЙІ: **Жалпы есеп 8-20 құрайды**; кейіннен қойылатын сұрақтарды өткізуге және диагностикалық бағалау мен ертеден араласудың мақсатқа сәйкестігіне дереу кірісуге жол беріледі.

$\textbf{M-CHAT-R}^{TM}$

Өзіңіздің балаңыз жайлы мына сұрақтарға жауап беріңіз. Балаңыздың <u>әдеттегі</u> мінез-құлқын ескеріңіз. Баланың өзін осылай бірнеше рет ұстағанын көрсеңіз, бірақ ол үшін мұндай мінез-құлық әдеткі болмаса, **«жоқ»** деп жауап беріңіз. Әр сұраққа **«ия»** немесе **«жоқ»** деп жауап беріңіз. Көп рахмет.

1.	Егер Сіз бөлмедегі қандай да бір затты нұсқасаңыз, балаңыз оған қарай ма? (МЫСАЛЫ,	Ия	Жоқ
	ойыншықты немесе жануарды нұсқасаңыз, балаңыз ойыншыққа немесе жануарға қарай ма?)		
2.	Бұрын-соңды балаңыздың құлағы естімеуі мүмкін деген ой келді ме?	Ия	Жоқ
3.	Балаңыз болғансуды ұната ма? (МЫСАЛЫ, бос ыдыстан ішіп жатқан, телефонмен сөйлескен,	Ия	Жоқ
	қуыршақты немесе ойыншық жануарды тамақтандырған бола ма?)		
4.	Балаңыз заттардың үстіне мініп алғанды ұната ма? (МЫСАЛЫ, жиһазға, ойын алаңына, баспалдаққа?)	Ия	Жоқ
5.	Балаңыз басы мен көздерінің маңында саусақтарымен <u>әдеттен тыс</u> қимылдар жасай ма? (МЫСАЛЫ , көздерінің жанында саусақтарын шайқай ма?)	Ия	Жоқ
6.	Әлдебірдеңені сұрағысы келсе немесе көмек сұрап жүгінсе, балаңыз саусағымен нұсқайды ма? (МЫСАЛЫ, қолы жетпей тұрған дәмтатым немесе ойыншықты нұсқап көрсете ме?)	Ия	Жоқ
7.	Балаңыз Сізге көрсеткісі келетін қызықты бірдеңені бір саусағымен көрсете ме? (МЫСАЛЫ , аспандағы ұшақ немесе жолдағы үлкен жүк көлік?)	Ия	Жоқ
8.	Балаңыз басқа балаларға қызығушылық таныта ма? (МЫСАЛЫ , басқа балаларға қарай ма, күле ме немесе оларға жақындай ма?)	Ия	Жоқ
9.	Балаңыз Сізге жай көрсін деп заттарды әкеле ме, оларды Сізге көмектессін деп емес, жай ғана Сізбен бөлісу үшін көрсете ме? (МЫСАЛЫ , Сізге гүлді, ойыншық жануарды, ойыншық жүк көлікті көрсете ме?)	Ия	Жоқ
10.	Балаңыз Сіз оны атын атағанда жауап бере ме? (МЫСАЛЫ , Сізге қарай ма, сөйлей ме немесе былдырлай ма, өз атын естігенде өз істерін қоя тұра ма?)	Ия	Жоқ
11.	Балаңызға күлімсіреп қарасаңыз, ол да Сізге қарап күлімсірей ме?	Ия	Жоқ
12.	Балаңызды күнделікті шулар абыржыта ма? (Мысалы, шаңсорғыштың шуына немесе қатты музыка қосылғанда айқайлай ма немесе жылай ма?)	Ия	Жоқ
13.	Балаңыз жүре ме?	Ия	Жоқ
14.	Балаңызбен сөйлескенде, ойнағанда немесе киіндіріп жатқанда, көзіңізге қарай ма?	Ия	Жоқ
15.	Балаңыз Сіздің әрекеттеріңізді қайталауға талпына ма? (МЫСАЛЫ , қол бұлғау, алақан соғу, Сізден қайталап көңілді шулау)	Ия	Жоқ
16.	Әлдебірдеңеге қарай үшін басыңызды бұрсаңыз, балаңыз Сіздің қайда қарағаныңызды көру үшін басын бұра ма?	Ия	Жоқ
17.	Балаңыз Сізді өзіне қаратуға тырыса ма? (МЫСАЛЫ , балаңыз Сізге мақтау сөз есту, «қарашы» немесе маған қарашы» деп айту үшін қарай ма?)	Ия	Жоқ
18.	Балаңызға бірдеңені істеуді айтқанда, ол Сізді түсіне ме? (МЫСАЛЫ , егер Сіз затты нұсқамасаңыз, балаңыз «кітапты орындыққа қой» немесе «маған көрпе әкеліп берші» деген сөздерді түсіне ме?)	Ия	Жоқ
19.	Қандай да бір жаңа бірдеңе болып жатса, Сіздің бұған қатысты не сезінгеніңізді түсіну үшін балаңыз Сіздің жүзіңізге қарай ма? (МЫСАЛЫ , егер ол оғаш немесе қызықты шу естісе, немесе жаңа ойыншықты көрсе, ол Сіздің жүзіңізге қарай ма?)	Ия	Жоқ
20.	Балаңыз қозғалмалы қимылдарды ұната ма? (МЫСАЛЫ , көтеріп лақтырғанда немесе тізеге салып тербеткенде)	Ия	Жоқ

© 2009 Диана Робинс, Дебора Фейн және Марианн Батлер

М-СНАТ-R кейіннен қойылатын сұрақтармен (М-СНАТ-R/F)тм

M-CHAT-R/F*TM* пайдалану құқықтары

Балалар аутизмі бойынша түрлендірілген сауалнама, түзетілген, кейіннен қойылатын сұрақтармен (M-CHAT-R/F; Робинс, Фейн және Батлер, 2009) M-CHAT-R толықтыруға арналған. M-CHAT-R <u>www.mchatscreen.com</u> мекен-жайы бойынша жүктеп алуға болады.

M-CHAT-R/F – авторлық құқықпен қорғалған құрал, оны пайдалану авторлармен және авторлық құқық иелерімен шектелген. М-CHAT-R және M-CHAT-R/F клиникалық, зерттеу және бідім беру мақсаттары үшін пайдалануға болады. Осы мақсаттарда құралға тегін қолжетімділік берсек те, бұл материал авторлық құқықпен қорғалған және жалпыға қолжетімді болып табылмайды. М-CHAT-R/F кез келген коммерциялық немесе электрондық өнімдерде пайдалануға мүдделі болсаңыз, өнімді пайдалануға сұрату жолдау үшін mchatscreen2009@gmail.com электрондық поштасы арқылы Дайана Л.Робинспен (Diana L. Robins) байланысыңыз.

Пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар

М-СНАТ-R/F М-СНАТ-R бірге қолдануға арналған; М-СНАТ-R аутистикалық спектр бұзылуларының (АСБ) қаупін бағалау мақсатында 16-дан 30 айға дейінгі аралықтағы балаларға скрининг жүргізу үшін қолданылады. Пайдаланушылар тіпті кейіннен қойылатын сұрақтармен де М-СНАТ- R жұмыс істеу үдерісінде «сәтсіздік» нәтижелерін көрсететін балалардың басым бөлігіне АСБ диагнозының қойылмайтынын білу қажет; алайда мұндай балалардың басқа бұзылулар мен дамудың кешеуілдеу қаупі жоғары, және осылайша, кейіннен тексеру оң нәтиже көрсеткен кез келген балаға қатысты жүргізілуі қажет.

Ата-анасы M-CHAT- R толтырғаннан кейін, нұсқаулықтарға сәйкес ұпайларды құралдың көмегімен есептеуді жүргізіңіз. Егер баланың нәтижелері оң болса, бала «сәтсіз» нәтиже көрсеткен M-CHAT- R құралының тармақтарының негізінде кейіннен қойылатын сұрақтардың тармақтарын таңдаңыз; нәтижесі «сәтсіз» болған тармақтарды ғана толық сұхбаттасуға дейін реттеу қажет.

Сұхабаттасудың әр беті М-СНАТ- R тармағына сәйкес келеді. Нәтижесінде СӘТТІЛІК немесе СӘТСІЗДІК жауабын алғанша, сұрақтарды қоя отырып, блок-сызба үлгісін ұстаныңыз. Сұхбаттасу кезінде ата-аналардың сұрақтарға «мүмкін» деп жауап бере алатындарына назар аударыңыз. Баланың ата-анасы «мүмкін» деп жауап берсе, жиірек «ия» ма, әлде «жоқ» па деп сұраңыз, содан кейін осы берген жауабына сілтемемен сұхбаттасуды жалғастырыңыз. «Басқа» деген жауапқа орын қалдырылған өрістерде сұхбат беруші жауаптың оң немесе кері болып табылатынын анықтау үшін өзінің жеке тұжырымдарын пайдалануға тиіс.

М-СНАТ- R/F Ұпайларды қою парағында жауаптар бойынша ұпайларды есептеңіз (ол М-СНАТ- R бірдей тармақтардан тұрады, бірақ онда «ия/жоқ» деген жауаптар «сәттілік/сәтсіздік» жауаптарымен ауыстырылған). Егер бала кейінгі сұрақтардың екі тармағында ғана «сәтсіздік» нәтижесін көрсетсе, сұхбаттасу оң болып саналады. Егер бала М-СНАТ-R/F оң нәтиже көрсетсе, баланы барынша жылдам ерте кезеңдегі араласу мен диагносикалық зерттеуге жіберуге басым түрде кеңес беріледі. Медициналық мекеме немесе баланың ата-анасы АСБ барынан күмәнданса, балаларды М-СНАТ-R немесе М-СНАТ-R/F жинаған ұпайлар санынан тәуелсіз бағалауға жіберу қажеттігіне назар аударыңыз.

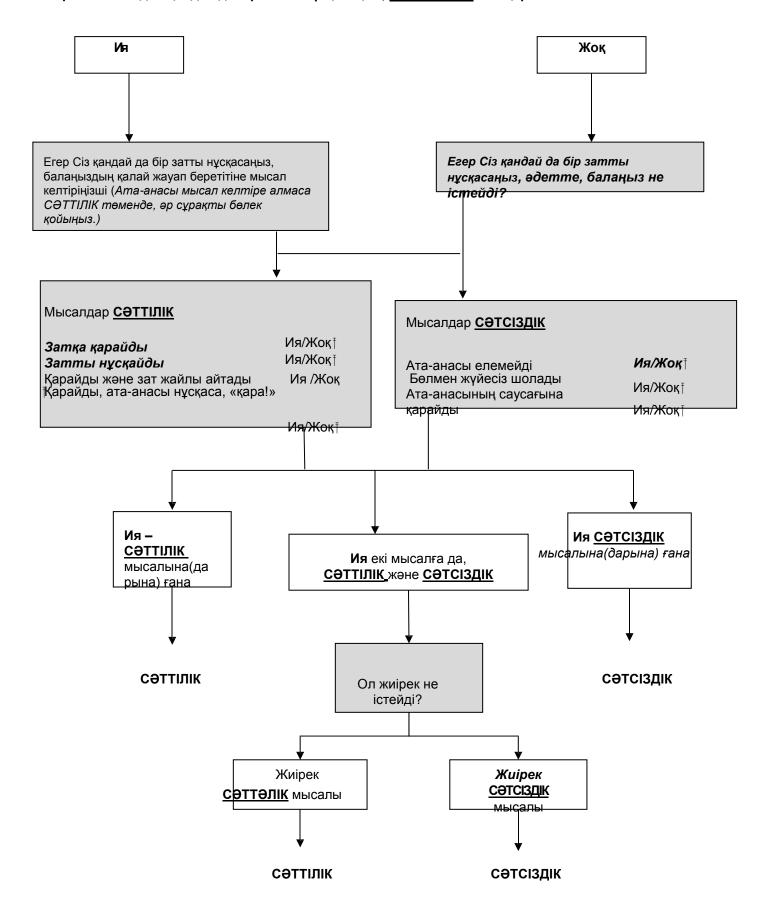
M-CHAT-R Follow-Up ^{TM} ұпайларды қою парағы

«Ия/Жоқ» жауаптарының «Сәттілік/Сәтсіздік» жауаптарымен ауыстырылғанына назар аударыңыз

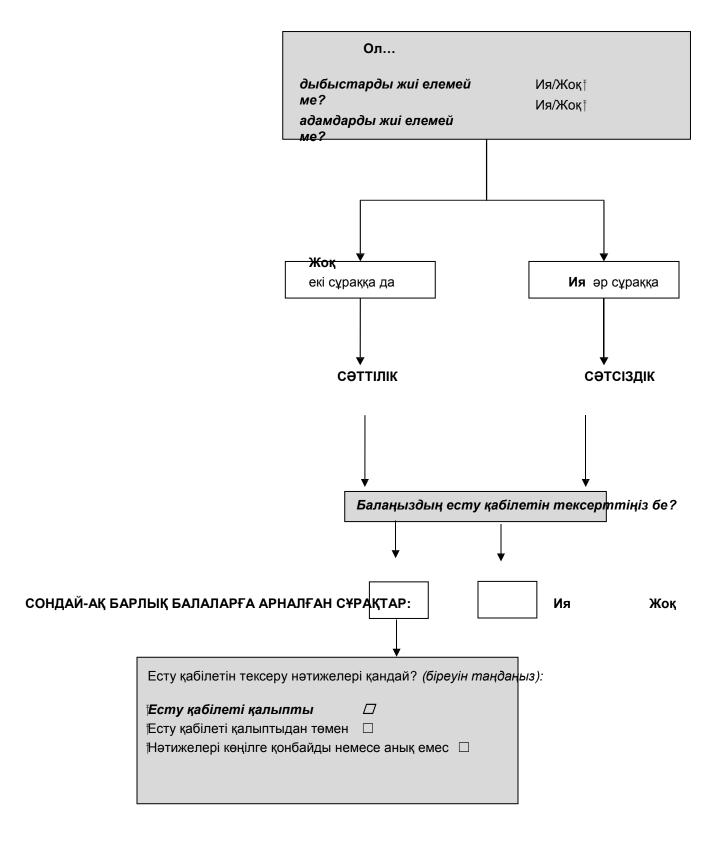
1.	Егер Сіз бөлмедегі қандай да бір затты нұсқасаңыз, балаңыз оған қарай ма?	Сәттіл	Сәтсіздік
١.	(МЫСАЛЫ, ойыншықты немесе жануарды нұсқасаңыз, балаңыз ойыншыққа немесе	iк	Сетсіздік
	жануарға қарай ма?)	IIX	
2.	Бұрын-соңды балаңыздың құлағы естімеуі мүмкін деген ой келді ме?	Сәттіл	Сәтсіздік
	Stand on the content product of the stand of	iк	оотоюдік
3.	Балаңыз болғансуды ұната ма? (МЫСАЛЫ, бос ыдыстан ішіп жатқан, телефонмен	Сәттіл	Сәтсіздік
	сөйлескен, қуыршақты немесе ойыншық жануарды тамақтандырған бола ма?)	ік	
4.	Балаңыз заттардың үстіне мініп алғанды ұната ма? (МЫСАЛЫ, жиһазға, ойын	Сәттіл	Сәтсіздік
	алаңына, баспалдаққа?)	iк	
5.	Балаңыз басы мен көздерінің маңында саусақтарымен <u>әдеттен тыс</u> қимылдар жасай	Сәттіл	Сәтсіздік
	ма? (МЫСАЛЫ, көздерінің жанында саусақтарын шайқай ма?)	iк	
6.	Әлдебірдеңені сұрағысы келсе немесе көмек сұрап жүгінсе, балаңыз саусағымен	Сәттіл	Сәтсіздік
	нұсқайды ма? (МЫСАЛЫ, қолы жетпей тұрған дәмтатым немесе ойыншықты нұсқап	iк	
	көрсете ме?)		
7.	Балаңыз Сізге көрсеткісі келетін қызықты бірдеңені бір саусағымен көрсете ме?	Сәттіл	Сәтсіздік
	(МЫСАЛЫ, аспандағы ұшақ немесе жолдағы үлкен жүк көлік?)	İK	0
8.	Балаңыз басқа балаларға қызығушылық таныта ма? (МЫСАЛЫ, басқа балаларға	Сәттіл	Сәтсіздік
^	қарай ма, күле ме немесе оларға жақындай ма?)	İK	Considering
9.	Баланыз Сізге жай көрсін деп заттарды әкеле ме, оларды Сізге көмектессін деп	Сәттіл	Сәтсіздік
	емес, жай ғана Сізбен бөлісу үшін көрсете ме? (МЫСАЛЫ, Сізге гүлді, ойыншық	iк	
10.	жануарды, ойыншық жүк көлікті көрсете ме?) Балаңыз Сіз оны атын атағанда жауап бере ме? (МЫСАЛЫ , Сізге қарай ма, сөйлей	Сәттіл	Сәтсіздік
10.	ме немесе былдырлай ма, өз атын естігенде өз істерін қоя тұра ма?)	ik	Сөтсіздік
11.	Балаңызға күлімсіреп қарасаңыз, ол да Сізге қарап күлімсірей ме?	Сәттіл	Сәтсіздік
	Basiarpiora kysimolpon napadarpio, osi da Giore napan kysimolpon me:	iк	ООТОЮДІК
12.	Балаңызды күнделікті шулар абыржыта ма? (Мысалы, шаңсорғыштың шуына	Сәттіл	Сәтсіздік
	немесе қатты музыка қосылғанда айқайлай ма немесе жылай ма?)	iк	, ,
13.	Балаңыз жүре ме?	Сәттіл	Сәтсіздік
		iк	
14.	Балаңызбен сөйлескенде, ойнағанда немесе киіндіріп жатқанда, көзіңізге қарай ма?	Сәттіл	Сәтсіздік
		ік	
15.	Балаңыз Сіздің әрекеттеріңізді қайталауға талпына ма? (МЫСАЛЫ, қол бұлғау,	Сәттіл	Сәтсіздік
	алақан соғу, Сізден қайталап көңілді шулау)	iк	
16.	Әлдебірдеңеге қарай үшін басыңызды бұрсаңыз, балаңыз Сіздің қайда	Сәттіл	Сәтсіздік
	қарағаныңызды көру үшін басын бұра ма?	iк	
17.	Балаңыз Сізді өзіне қаратуға тырыса ма? (МЫСАЛЫ, балаңыз Сізге мақтау сөз	Сәттіл	Сәтсіздік
	есту, «қарашы» немесе маған қарашы» деп айту үшін қарай ма?)	İK	
18.	Балаңызға бірденені істеуді айтқанда, ол Сізді түсіне ме? (МЫСАЛЫ, егер Сіз затты	Сәттіл	Сәтсіздік
	нұсқамасаңыз, балаңыз «кітапты орындыққа қой» немесе «маған көрпе әкеліп	İК	
40	берші» деген сөздерді түсіне ме?)		
19.	Қандай да бір жаңа бірдеңе болып жатса, Сіздің бұған қатысты не сезінгеніңізді	Сәттіл	Сәтсіздік
	түсіну үшін балаңыз Сіздің жүзіңізге қарай ма? (МЫСАЛЫ, егер ол оғаш немесе	iк	
20	қызықты шу естісе, немесе жаңа ойыншықты көрсе, ол Сіздің жүзіңізге қарай ма?)	Cozzia	Corcination
20.	Балаңыз қозғалмалы қимылдарды ұната ма? (МЫСАЛЫ , көтеріп лақтырғанда немесе тізеге салып тербеткенде)	Сәттіл	Сәтсіздік
	пемесе пвете салып тероеткенде)	İK	

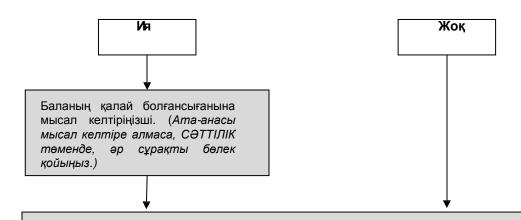
Ұпайлардың жалпы саны: _

1. Егер Сіз бөлмедегі қандай да бір затты нұсқасаңыз, _____оған қарай ма?

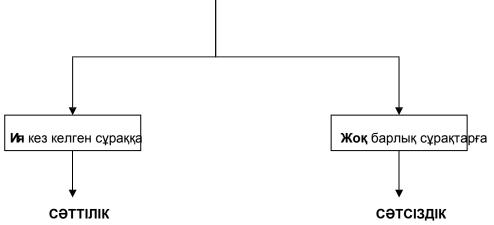

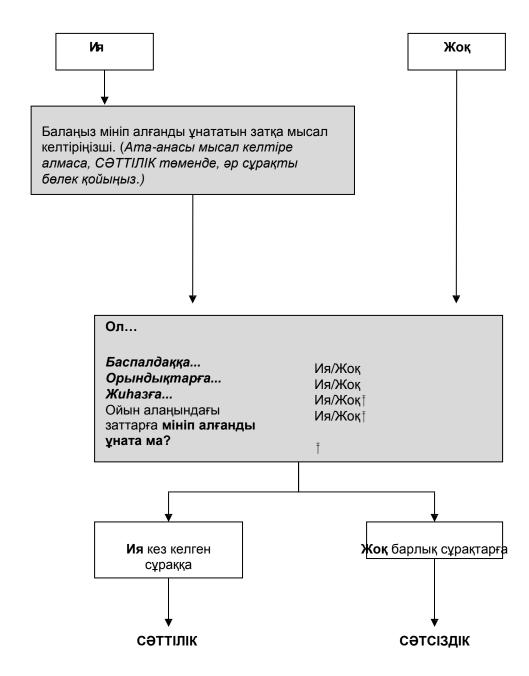
2. Балаңыздың құлағы естімеуі мүмкін деген ой келгенін көрсетіпсіз. Мұндай қорытындыға қалай келдіңіз?

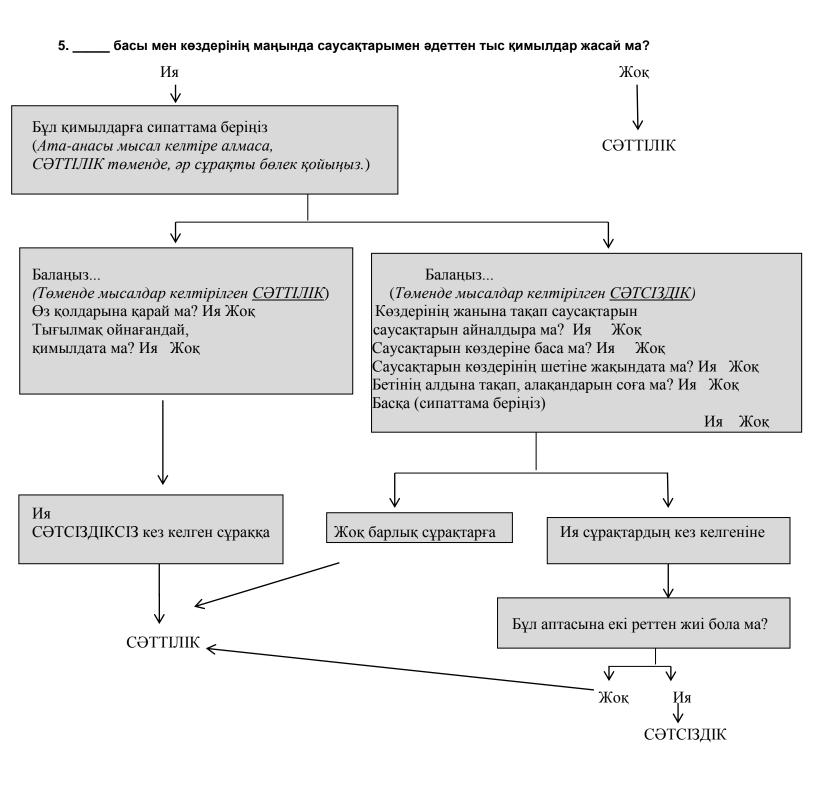

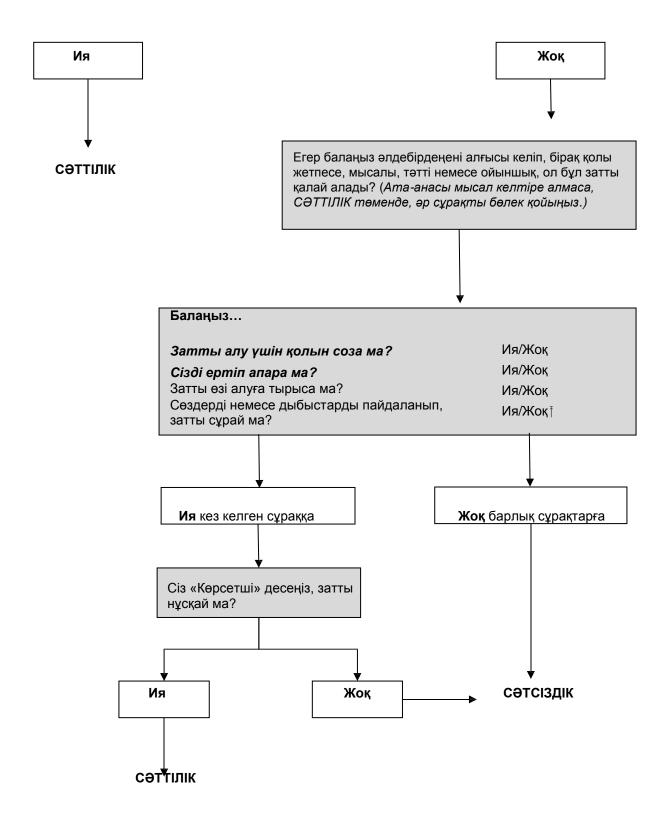
Балаңыз кейде: Ойыншық ыдыстан ішіп жатқан... Ия/Жоқ ₹ Ойыншық қасық немесе шанышқымен жеп отырған... Ия/Жоқ Телефонмен сөйлескен... Ия/Жоқ Қуыршақты немесе ойыншықты кәдімгі немесе елестетін аспен тамақтандырып отырған... Ия/Жоқ Көлік елестетін жолмен жүріп бара жатқандай Ия/Жоқ машинаны итерген... Өзін – робот, ұшақ, балерина немесе кез келген басқа сүйікті кейіпкер ретінде... Ия/Жоқ Кәстрөлді елестетін пешке қойып жатқан... Ия/Жок Елестетін асты араластырып тұрған... Ия/Жоқ Пішінді немесе қуыршақты жүргізуші немесе жолаушы деп машинаға немесе жүк көлігіне отырғызып Ия/Жоқ жатқан... Ия/Жоқ Кілемді шаңсорғышпен тазалаған, еденді сыпырған Ия/Жоқ немесе көгалды қырқып жатқан болғаси ма? Басқа (сипаттама беріңіз)

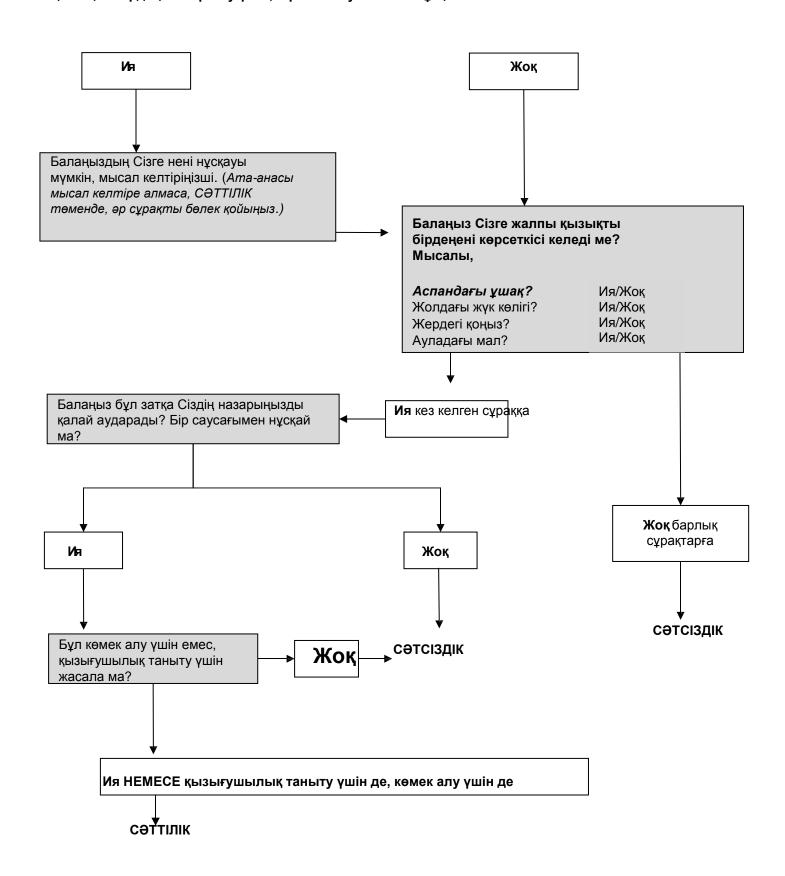

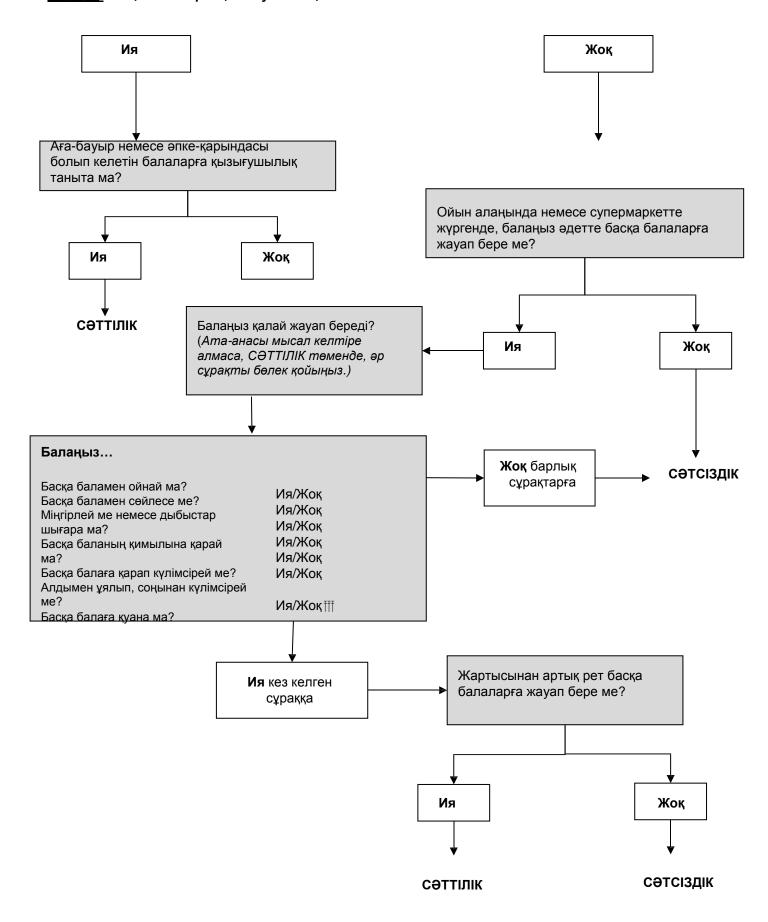
6. Әлдебірдеңені сұрағысы келсе немесе көмек сұрап жүгінсе, балаңыз саусағымен нұсқайды ма?

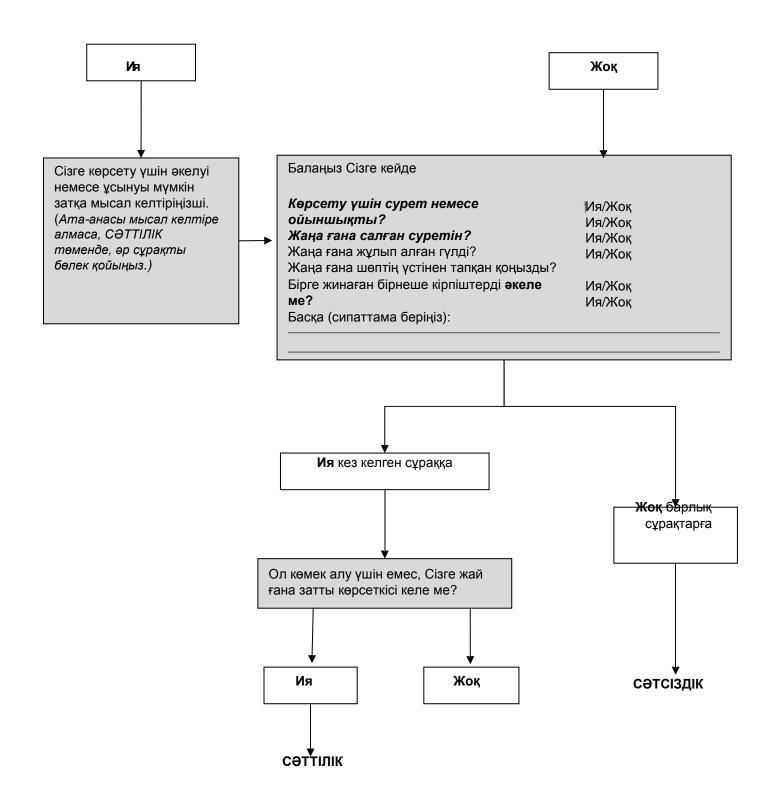
7. * Егер сұхбат алушы жаңа ғана №6 сұрақты қойса, мына жерден бастаңыз: Біз жаңа ғана баланың бірдеңені сұрау үшін заттарды нұсқайтыны жайлы айттық. БӘРІН СҰРАҢЫЗ - □ Балаңыз Сізге қызықты бірдеңені көрсету үшін, бір ғана саусағымен нұсқай ма?

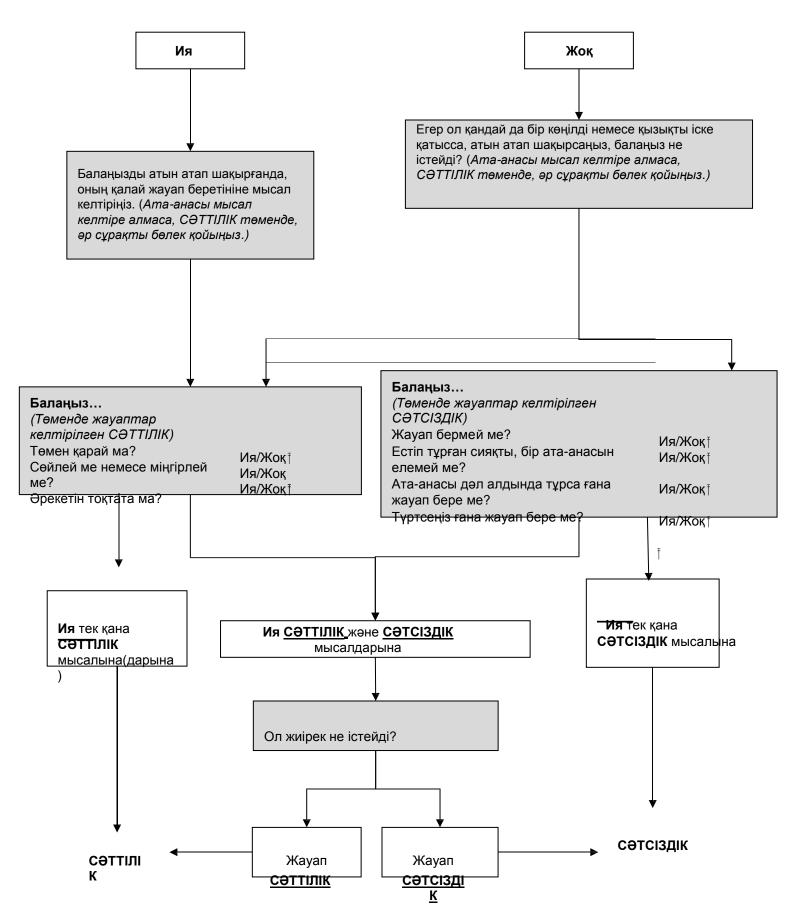

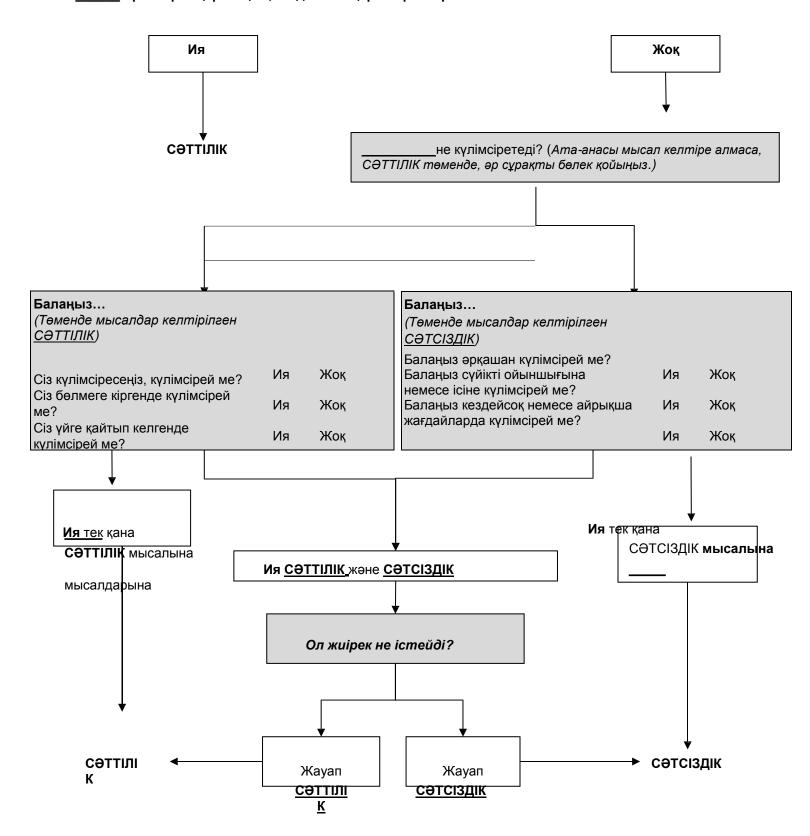
8. _____ басқа балаларға қызығушылық таныта ма?

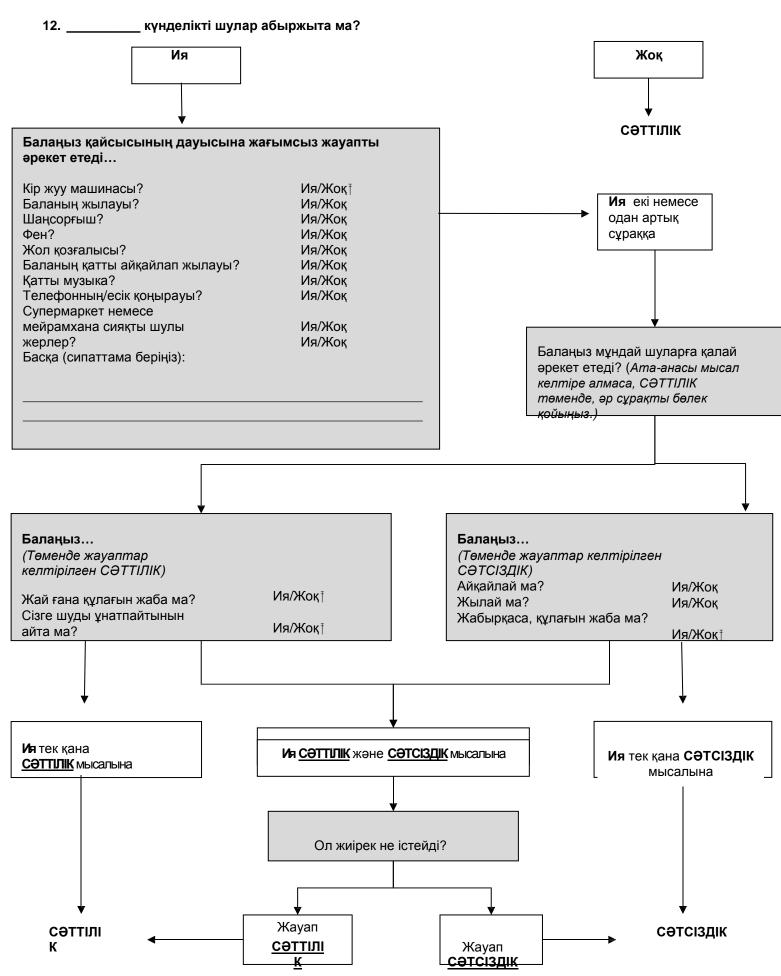

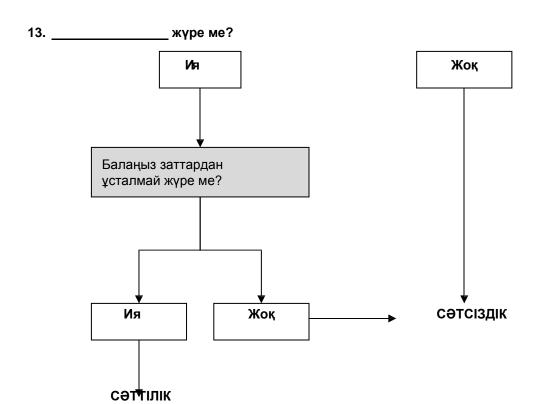
9. _____ Сізге заттарды әкеліп немесе ұсынып көрсете ме? Көмектессін деп емес, жай ғана Сізбен бөлісу үшін?

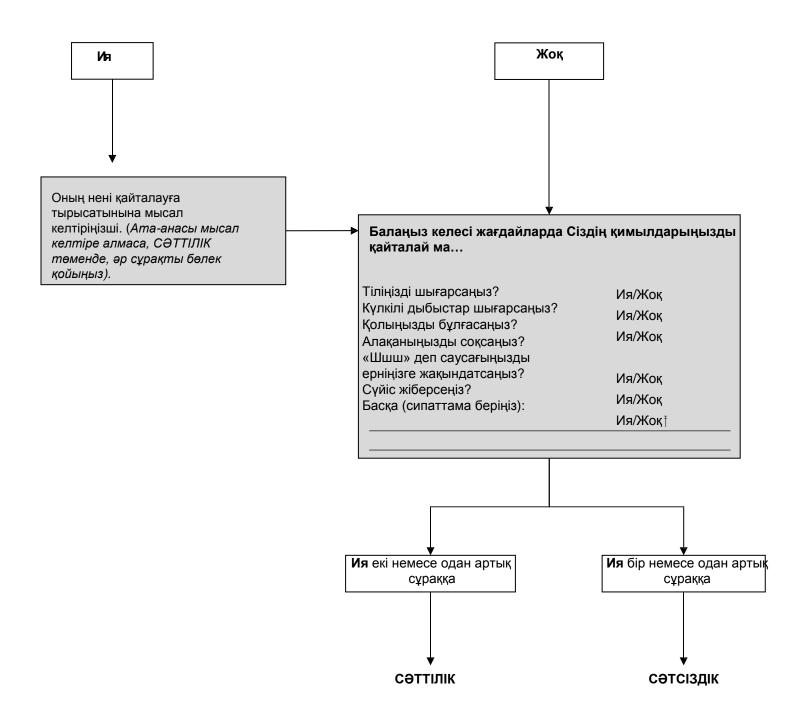

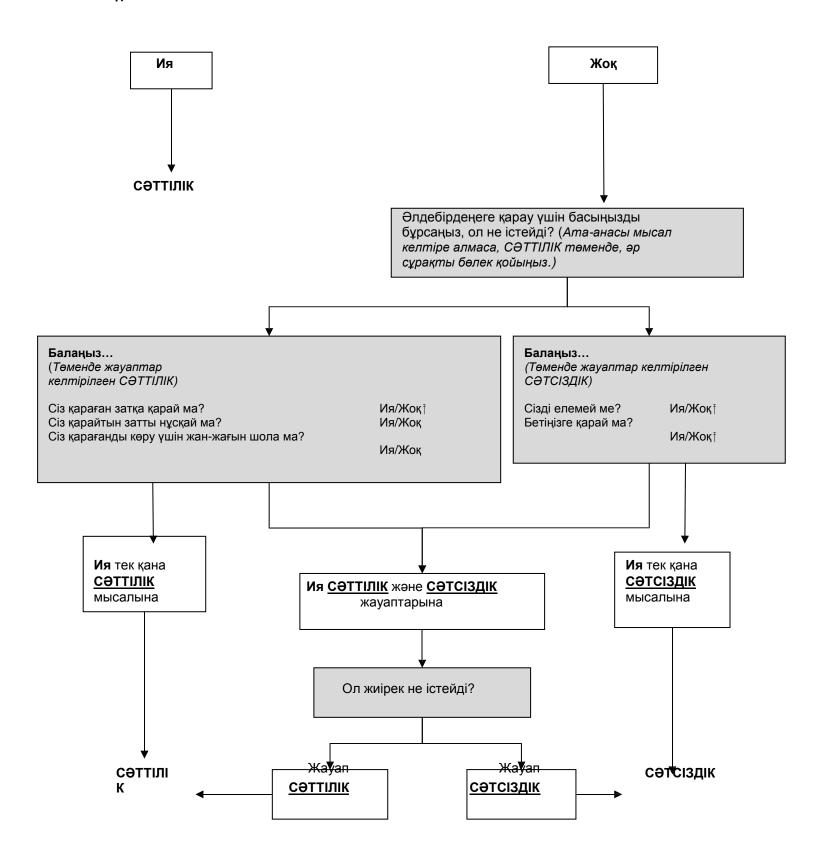
Ия

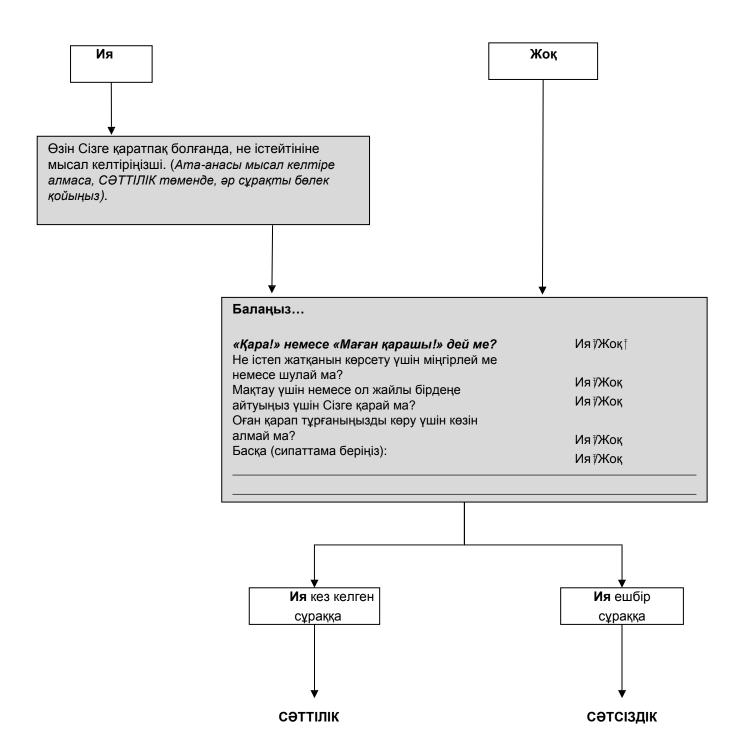
СӘТСІЗДІК

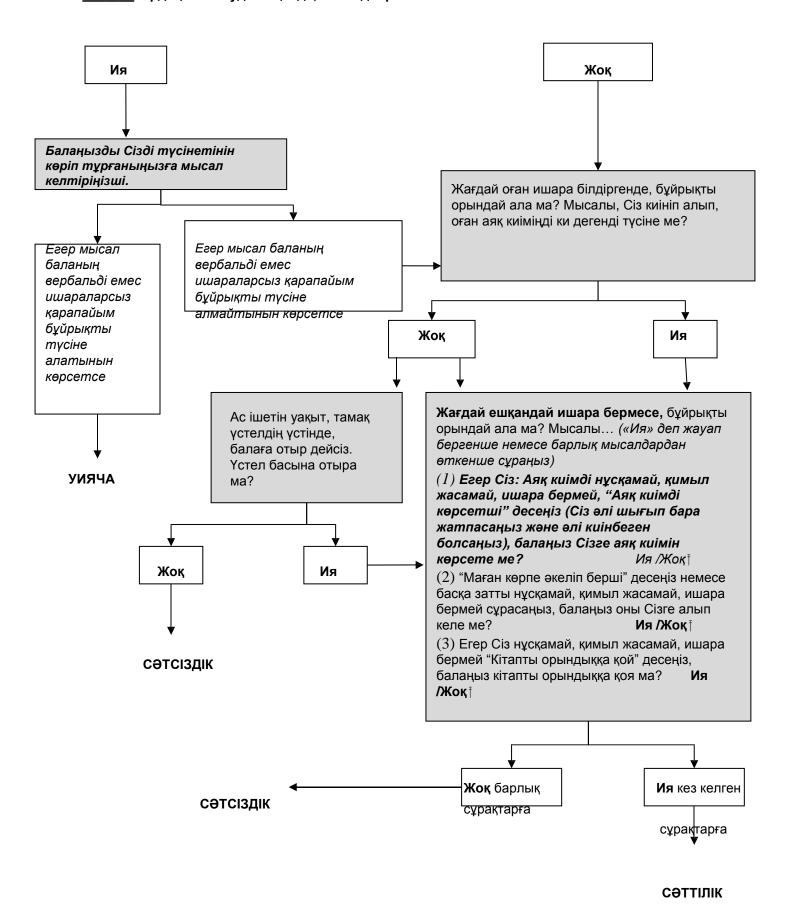
Жоқ

СӘТТІЛІК

19. Қандай да бір жаңа бірдеңе болып жатса, Сіздің бұған қатысты не сезінгеніңізді түсіну үшін балаңыз Сіздің жүзіңізге қарай ма?

